



GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum	:	16 januari 2024
Voorstel van	:	college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	:	Deelname aan een experiment met een nieuw stembiljet tijdens de Europees Parlementsverkiezing 2024
Portefeuillehouder	:	C.J.M. van den Elsen

Samenvatting:

Het huidige stembiljet is te groot en daardoor lastig te hanteren voor kiezers en stembureauleden. Het ministerie van BZK werkt daarom aan de ontwikkeling van een nieuw en kleiner model stembiljet. Na uitgebreid testen is deze nu gereed om mee te experimenteren bij een verkiezing. Dat gebeurt voor het eerst bij de Europees Parlementsverkiezing op 6 juni 2024. Het doel van het experiment is te onderzoeken welke aandachtspunten, voor kiezers, stembureauleden, gemeenten en leveranciers van verkiezingsmaterialen, er in de praktijk nog zijn voordat overgegaan kan worden tot wijziging van de Kieswet. De minister van BZK heeft de Gemeente Boekel uitgenodigd om deel te nemen aan het experiment en op die manier een bijdrage te leveren aan de mogelijke invoering van een nieuw model stembiljet.

Voorgesteld besluit:

om deel te nemen aan een experiment van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met een nieuw stembiljet tijdens de Europees Parlementsverkiezing 2024.

Inleiding/probleemstelling:

Het huidige stembiljet is te groot en daardoor lastig te hanteren voor kiezers en stembureauleden. Het ministerie van BZK werkt daarom aan de ontwikkeling van een nieuw en kleiner model stembiljet. Na uitgebreid testen is deze nu gereed om mee te experimenteren bij een verkiezing. Dat gebeurt voor het eerst bij de Europees Parlementsverkiezing op 6 juni 2024. Het doel van het experiment is te onderzoeken welke aandachtspunten, voor kiezers, stembureauleden, gemeenten en leveranciers van verkiezingsmaterialen, er in de praktijk nog zijn voordat overgegaan kan worden tot wijziging van de Kieswet. De minister van BZK heeft de Gemeente Boekel uitgenodigd om deel te nemen aan het experiment en op die manier een bijdrage te leveren aan de mogelijke invoering van een nieuw model stembiljet.

Relatie met eerdere besluitvorming:

n.v.t.

Beoogd resultaat:

Deelname aan het eerste experiment met het nieuwe stembiljet en op die manier een bijdrage leveren aan de mogelijke invoering van een nieuw model stembiljet.

Er wordt geëxperimenteerd met een nieuw stembiljet dat:

- beter te hanteren is voor kiezers
- makkelijker te tellen is door stembureauleden
- beter te gebruiken is in combinatie met een hulpmiddel zoals de stemmal voor blinde en slechtziende kiezers
- geschikt is om in de toekomst elektronisch te tellen

Keuzemogelijkheden:

Ja. U kunt ervoor kiezen om niet deel te nemen.

Voordeel: geen extra werk

Nadeel: geen gelegenheid als gemeente Boekel een positieve bijdrage te leveren aan de mogelijke invoering van een nieuw model stembiljet.

Argumenten:

Het ministerie van BZK werkt aan de ontwikkeling van een nieuw model stembiljet. Dit is nodig, omdat het huidige stembiljet te groot is en daardoor zowel voor de stembureauleden als voor veel kiezers lastig hanteerbaar is. Ook gemeenten en de Kiesraad vragen al geruime tijd om de ontwikkeling van een nieuw stembiljet dat makkelijker en sneller te tellen is en dat makkelijker is in gebruik in combinatie met hulpmiddelen. Door middel van het experiment wordt gekeken welke aandachtspunten er in de praktijk nog zijn voordat overgegaan kan worden tot wijziging van de Kieswet. Sinds 2012 zijn verschillende modellen van een nieuw stembiljet getest. Hier zijn ook verschillende doelgroepen bij betrokken. Deze testen hebben geleid tot het model stembiljet waarmee nu zal worden geëxperimenteerd.

Aandachtspunten bij dit besluit:

- Tijdens het experiment wordt in de gemeente door alle kiezers gestemd met het nieuwe stembiljet.
- De kiezer stemt door middel van het inkleuren van een stemvakje voor:
 1. de partij (bovenste helft van het stembiljet, hier is nu ook plek voor een logo)
 2. een kandidaat van die partij (onderste helft stembiljet).
- Op het nieuwe stembiljet staan alleen kandidaatnummers. De namen van de kandidaten staan in het overzicht van kandidaten. Kiezers krijgen dit overzicht thuisgestuurd - zodat ze, als ze dat willen, vooraf alvast het juiste nummer kunnen opzoeken. En er ligt ook een kalendermodel van het overzicht van kandidaten in het stemhokje.
- Binnen de gemeentegrenzen zal uitgebreid gecommuniceerd worden richting kiezers over het nieuwe stembiljet. Zij zullen hier zo goed mogelijk op voorbereid moeten worden.
- De uitbreiding van de bezetting van het stembureau met een vierde lid. Naast de reguliere taken en verantwoordelijkheden, krijgt het stembureau er tijdens een experiment een belangrijke taak bij. Namelijk, uitleg geven over het nieuwe stembiljet aan kiezers in het stemlokaal. Kiezers die dat willen kunnen bovendien in het stemlokaal oefenen met het papieren oefenmateriaal. Ook dat oefenen moet worden begeleid. Om die extra taak goed uit te kunnen voeren stelt het ministerie van BZK een vierde stembureaulid verplicht tijdens het experiment.

Financiële gevolgen en dekking:

De meerkosten van het experiment ten opzichte van een reguliere verkiezing worden vergoed door het ministerie van BZK. Via de begrotingspost verkiezing zullen deze worden verantwoord.

Risico's:

In 2022 is de Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten (hierna: Experimentenwet) aangenomen. Deze wet biedt de mogelijkheid om te experimenteren met een ander model stembiljet in het stemlokaal. De uitwerking van de Experimentwet is neergelegd in het Tijdelijk experimentenbesluit nieuwe stembiljetten. De vormgeving van de middelen is vastgelegd in de Tijdelijke experimentenregeling nieuwe stembiljetten. Middels het experiment wordt zichtbaar gemaakt hoe het nieuwe stembiljet in de praktijk werkt. Het model stembiljet waarmee wordt

geëxperimenteerd is in de afgelopen jaren uitvoerig getest. Voor zover bekend zijn er geen obstakels die het voorgestelde kunnen frustreren of uit het geraamde budget kunnen laten lopen.

Communicatie:

Samen met Ministerie van BZK wordt een communicatiestrategie gemaakt richting de kiezers van de gemeente Boekel.

Het (vooraf) informeren van verschillende groepen kiesgerechtigden is een belangrijk onderdeel van het experiment. Bij een experiment gaan kiezers stemmen met een nieuw stembiljet. Veel mensen zullen daaraan moeten wennen. Vanuit het ministerie van BZK zijn daarom diverse middelen ontwikkeld: een digitale oefenvoorziening, papieren oefenmateriaal, een flyer met uitleg over het nieuwe stembiljet. Omdat een landelijke campagne over 'stemmen met een nieuw stembiljet' niet mogelijk is, zal per gemeente gerichte voorlichting moeten plaatsvinden. Per gemeente wordt hiervoor een communicatieplan ontwikkeld, door de gemeente in nauwe samenwerking met BZK. Dit traject wordt begeleid door een communicatiebureau. Een belangrijk aandachtspunt is: het bereiken van bepaalde groepen kiesgerechtigden. Denk aan blinde en slechtziende kiezers vooraf laten oefenen, of kiezers die minder goed de Nederlandse taal beheersen oefensessies aanbieden met papieren oefenmateriaal in bijvoorbeeld de bibliotheek en ouderen via buurthuizen of verzorgingshuizen.

Uitvoering en evaluatie:

De gemeenten organiseren de verkiezingen, zorgen voor de juiste bezetting van de stembureaus en leveren op verzoek input ten behoeve van de evaluatie. Het ministerie van BZK ondersteunt bij de productie van en controle op de middelen en materialen en bij het opleiden van stembureauleden. Ook is het ministerie verantwoordelijk voor de uitvoering van de evaluatie. Wanneer de gemeenteraad instemt met deelname aan het experiment met een nieuw stembiljet tijdens de Europees Parlementsverkiezing 2024 kan de minister van BZK de Gemeente Boekel aanwijzen als experimenteergemeente. Evaluatie is een belangrijk onderdeel van het experiment. Samen met het BZK zal het experiment worden geëvalueerd wat uiterlijk augustus 2024 aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Voorstel:

om deel te nemen aan een experiment van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met een nieuw stembiljet tijdens de Europees Parlementsverkiezing 2024.

Burgemeester en wethouders van Boekel,

de secretaris,

de burgemeester,

Mr. J.G. Marcic

C.J.M. van den Elsen

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

Bijlage 1: brief uitnodiging deelname experiment nieuwe stembiljetten met informatiefolder

Bijlage 2: Raadsbesluit